

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

ORODHA YA SHUGHULI ZA LEO

MKUTANO WA KUMI NA MBILI

KIKAO CHA KWANZA

04 SEPTEMBER, 2018

ORODHA YA SHUGHULI ZA LEO

MKUTANO WA KUMI NA MBILI

KIKAO CHA KWANZA – TAREHE 04 SEPTEMBER, 2018

I. WIMBO WA TAIFA:

II. DUA KUSOMWA NA KIKAO KUANZA SAA TATU ASUBUHI:

III. KIAPO CHA UAMINIFU:

Mhe. Eng. Christopher Kajoro Chizza

IV. TAARIFA YA SPIKA:

V. HATI ZA KUWASILISHA MEZANI:

WAZIRI WA NCHI, OFISI YA RAIS (TAMISEMI):

Maelezo ya Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais (TAMISEMI) kuhusu Muswada wa Sheria ya

Kulitangaza Jiji la Dodoma kuwa Makao Makuu ya Nchi wa Mwaka 2018 [*The Dodoma Capital City (Declaration) Bill, 2018*].

MWENYEKITI WA KAMATI YA UTAWALA NA SERIKALI ZA MITAA:

Maoni ya Kamati ya Utawala na Serikali za Mitaa kuhusu Muswada wa Sheria ya Kulitangaza Jiji la Dodoma kuwa Makao Makuu ya Nchi wa Mwaka 2018 [*The Dodoma Capital City (Declaration) Bill, 2018*].

MSEMAJI WA KAMBI RASMI YA UPINZANI JUU YA OFISI YA RAIS (TAMISEMI):

Maoni ya Msemaji Mkuu wa Kambi Rasmi ya Upinzani juu ya Ofisi ya Rais (TAMISEMI) kuhusu Muswada wa Sheria ya Kulitangaza Jiji la Dodoma kuwa Makao Makuu ya Nchi wa Mwaka 2018 [*The Dodoma Capital City (Declaration) Bill, 2018*].

VI. MASWALI:

OFISI YA WAZIRI MKUU:

1. MHESHIMIWA ANGELINA ADAM MALEMBEKA (VITI MAALUM):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri Mkuu:- Baadhi ya Wabunge wa Majimbo walihama Vyama vyao na kujiunga na Vyama vingine hivyo chaguzi ndogo

zikafanyika na Chama cha Mapinduzi kikashinda Majimbo hayo:-

(a) Je, ni nini hatma ya Wabunge wa Viti Maalum walioingia Bungeni kupitia asilimia za Majimbo yao;

(b) Kwa kuwa Chama cha Mapinduzi kimeongeza Majimbo zaidi; Je, ni lini Wabunge wa Viti Maalum wapya wa CCM wataingia Bungeni.

2. MHESHIMIWA MARWA RYOBA CHACHA (SERENGETI):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri Mkuu:- Ili kuinusuru amani ya nchi yetu baada ya uchaguzi ni kuwa na Tume Huru ya Uchaguzi:-

Je, ni lini itaanzishwa Tume Huru ya Uchaguzi.

OFISI YA RAIS (TAMISEMI):

3. MHESHIMIWA LIVINGSTONE JOSEPH LUSINDE (MTERA):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais (TAMISEMI):-

Je, ni lini barabara ya kutoka Mpunguzi kupitia Nagula, Mpwajungu, Ituzi hadi Ilangali itapandishwa hadhi na kuwa barabara ya Mkoa

ambayo itasimamiwa na Mkoa kwa maana ya TANROADS.

**4. MHESHIMIWA SONIA JUMAA MAGOGO
(VITI MAALUM):**

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais (TAMISEMI):-

Je, Serikali inasaidiaje Watoto wa Shule za Msingi Wilayani Handeni ambao wamekuwa wakisongamana sana kwenye darasa moja.

WIZARA YA KILIMO:

**5. MHESHIMIWA JAMAL KASSIM ALI
(MAGOMENI):**

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Kilimo:- Idadi kubwa ya Watanzania wanajishughulisha na kilimo ili kujipatia mapato na moja kati ya changamoto kubwa wanayokabiliwa nayo ni ukosefu wa mitaji ya kuwezesha shughuli zao kuwa na ufanisi na tija zaidi:-

Je, Serikali ina mikakati gani kupitia Benki ya Kilimo kuwasaidia Wananchi hao kupata mitaji ya kilimo.

WIZARA YA MIFUGO NA UVUVI:

6. MHESHIMIWA JANETH MAURICE MASSABURI (VITI MAALUM):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Mifugo na Uvuvi:-

Je, Serikali haioni kuwa kusuasua kwa Chuo cha Uvuvi Mbegani – Bagamoyo na Vyuo vingine kutokana na kukosa bajeti ya kutosha ya kuviendesha Vyuo hivyo kumechangia kupoteza ajira kwa Vijana ambao kama wangepata mafunzo ya ufugaji wa Samaki wangeinuka kimapato.

7. MHESHIMIWA NEEMA WILLIAM MGAYA (VITI MAALUM):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Mifugo na Uvuvi:- Halmashauri ya Makete ni miongoni mwa Halmashauri zinazozalisha maziwa ya Ng'ombe kwa wingi:-

Je, ni lini Serikali itajenga kiwanda cha kusindika maziwa katika shamba la Ng'ombe la Kitulo Makete Mkoani Njombe.

**8. MHESHIMIWA ZAYNAB MATITU VULLU
(VITI MAALUM):**

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Mifugo na Uvuvi:- Kilimo cha Mwani kinalimwa Baharini na Asilimia kubwa ya Wakulima wa zao hilo ni Wanawake:-

- (a) Je, Serikali ina mkakati gani wa kuboresha zao hilo;
- (b) Je, Serikali inamsaidiaje Mkulima wa Mwani kupata soko la uhakika hususan nje ya nchi.

WIZARA YA UJENZI, UCHUKUZI NA MAWASILIANO:

**9. MHESHIMIWA PROSPER JOSEPH MBENA
(MOROGORO KUSINI):**

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Ujenzi, Uchukuzi na Mawasiliano:-

Je, ni lini Serikali itanza ujenzi wa barabara ya kutoka Bigwa – Mvuha – Kisaki katika Wilaya ya Morogoro Vijijini kwa kiwango cha lami.

WIZARA YA ARDHI, NYUMBA NA MAENDELEO YA MAKAZI:

10. MHESHIMIWA ZACHARIA PAULO ISSAAY (MBULU MJINI):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi:- Mwaka 2016 Serikali kupitia Waziri wa Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi Mhe. William Lukuvi iliahidi kuipatia Wilaya ya Mbulu Baraza la Ardhi la Wilaya:-

- (a) Je, ni lini ahadi hiyo itatekelezwa na hatimaye Wilaya ya Mbulu kuwa na Baraza la Ardhi la Wilaya;
- (b) Je, ni kwa nini Serikali isipime ardhi ya Wananchi wa Wilaya ya Mbulu na kuwapatia hati ili kuondoa migogoro ya ardhi.

WIZARA YA NISHATI:

11. MHESHIMIWA JOSEPH MICHAEL MKUNDI (UKEREWE):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Nishati:-

Je, ni lini Serikali itapeleka umeme katika Vijiji vya Kakerege na Nkilizya vilivyopo Nansio Ukerewe.

WIZARA YA MAMBO YA NDANI YA NCHI:

12. MHESHIMIWA BHAGWANJI MAGANLAL MEISURIA (CHWAKA):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi:-

Je, ni lini Serikali itapeleka gari, *radio call* pamoja na vitendea kazi vingine katika Kituo cha Polisi cha Chwaka na Jozani.

WIZARA YA FEDHA NA MIPANGO:

13. MHESHIMIWA LEAH JEREMIAH KOMANYA (VITI MAALUM):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Fedha na Mipango:- Pamoja na nia nzuri ya Serikali kudhibiti ulimbikizaji wa madeni lakini kumekuwa na changamoto katika utekelezaji wa shughuli za kila siku katika Idara za Halmashauri za Wilaya zinazopokea ruzuku ya matumizi ya kawaida toka Serikalini:-

Je, ni lini Serikali itaanza kupeleka fedha za ruzuku katika Halmashauri za Wilaya kama zilivyopitishwa na Bunge.

14. MHESHIMIWA DANIEL NICODEMUS NSANZUGWANKO (KASULU MJINI):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Fedha na Mipango:- Takwimu za Mpango wa Maendeleo 2016/2017 zimeonesha kuwa Mkoa wa Kigoma ni miongoni mwa Mikoa mitano (5) iliyo maskini zaidi nchini:-

- (a) Je, Serikali inafanya nini kuhakikisha Mikoa hiyo inapata rasilimali fedha na watu ili iweze kuondokana na hali hiyo ya umasikini;
- (b) Je, nini kifanyike kwa Mkoa wa Kigoma ili kujenga ulinganifu katika maendeleo;
- (c) Je, kwa nini Serikali isitenge shilingi bilioni 5 kwa kila Mwaka kwa kila Mkoa ili kuondoa kitisho cha Mikoa hiyo kuachwa nyuma kimaendeleo.

VII. MISWADA YA SHERIA YA SERIKALI:

(Kusomwa Mara ya Pili, Kamati ya Bunge Zima na Kusomwa Mara ya Tatu)

Muswada wa Sheria ya Kulitangaza Jiji la Dodoma kuwa Makao Makuu ya Nchi wa Mwaka 2018 [*The Dodoma Capital City (Declaration) Bill, 2018*].

DODOMA
04 SEPTEMBER, 2018

S. KAGAIGAI
KATIBU WA BUNGE